

Development of a VET curricula for Personal Assistant professional profile
based on the European Framework of Qualifications

AB Asistanı: Avrupa
Yeterlilikler
Çerçevesine dayalı
Kişisel Asistan
profesyonel profili için
MESLEKİ EĞİTİM
müfredatının
geliştirilmesi

MODÜL 5–ÖZERKLİK GELİŞİMİ

Avrupa Komisyonu bu yayının üretimi için verdiği destek yazarların görüşlerini yansıtan içeriğin bir onayını teşkil etmez ve Komisyon burada yer alan bilgilerin herhangi bir şekilde kullanılmasından sorumlu tutulamaz.

İÇİNDEKİLER

1. MODÜL TANIMI	3
2. GİRİŞ.....	5
3. TANIM.....	6
4. KÖKENİ VE ÖNEMİ.....	7
4.1. Kökeni Nedir?.....	7
4.2. Özerkliğe teşvik neden bu kadar önemlidir?	7
5. ÖZERKLİK NASIL ELDE EDİLİR?.....	9
6. ÖZERKLİK GELİŞİMİNE İLİŞKİN PRATİK ÖNERİLER.....	11
8. REFERANSLAR.....	12

1. MODÜL TANIMI

MODÜLÜN ADI	ÖZERKLİK GELİŞİMİ
ANAHTAR KELİMELER	özerklik, bağımlı, işlevsel (fonksiyonel) çeşitlilik, günlük aktiviteler, temel aktiviteler, kişisel asistan
HEDEF GRUP	Bu modül, kullanıcıların kişisel özerkliğini nasıl geliştireceğini bilmek isteyenlere yöneliktir.
SEVİYE	orta
KARİYER FIRSATLARI	Fonksiyonel çeşitliliğe sahip insanlara Kişisel Asistan olmak isteyenler.
MODÜLÜN HEDEFİ	Bu modül, katılımcılara özerkliğin geliştirilmesinin nasıl olacağını öğrenmek için pratik bilgi, anlayış, kaynaklar ve fırsatlar sunar. Öğrenci özerkliğin ne olduğunu, kökenini ve önemini, nasıl kazanılabileceğini ve bu hizmette bu kadar önemli olmasının nedenlerini öğrenecektir.
ÖĞRENME ÇIKTILARI	Bu modülün tamamlanmasının ardından, katılımcı, kullanıcı yetkinliklerini geliştirmeyi ve onları bağımsız yaşama kazandırmayı öğrenecek.

ÖNKOŞUL BECERİLER:	Temel BİT (Bilgi ve İletişim Teknolojileri) kullanımı
ÖNKOŞUL DERSİ:	yok
KILAVUZ/REHBERLİ ÖĞRENİM SAATLERİ:	4 Saat
YETERLİLİK	Öğrenci, özerklik gelişimindeki rolünü anlar.
DEĞERLENDİRME	Değerlendirme, çoktan seçmeli bir testten oluşacaktır. Öğrenme çıktıları, test yoluyla öğrencilerin bilgi ve anlayışını ölçecektir.
KATEGORİ	Maliyet (maliyet optimizasyonu) Zaman (verimli zaman yönetimi) Hizmet kalitesi Yönetim kalitesi
EK MATERYAL	yok

2. GİRİŞ

Değerli Katılımcı

Bu Modüle Hoş Geldiniz! Bu modül, işlevsel çeşitlilik taşıyan kişilere kişisel asistan olmak isteyenler için hazırlanmıştır. Bu modülde, kişisel asistanlık konusunda en önemli yeterliliklerden biri olan engellileri özerkliğe nasıl teşvik edeceğiniz hakkında bilgi edineceksiniz. Bağımsız yaşam felsefesine uygun olarak çalışabilmek için işlevsel çeşitliliğe odaklanmak değil engellilerin kapasitelerini yükseltmenin önemini bilmek gereklidir.

Modül 5, özerklik ile ilgili kavramlar, içeriği ve önemi, özerkliği geliştirmenin yolları ve kişisel yardım hizmetinin geliştirilmesindeki bazı pratik tavsiyeleri içermektedir.

Sevgilerimizle,

AB-Asistan Proje Ekibi

3. TANIM

Özerklik, kişilerin kendi kurallarına ve tercihlerine göre yaşamının yanı sıra günlük hayatın temel faaliyetlerini geliştirmeye yönelik kişisel kararları kontrol etme, değerlendirme ve yapma becerisidir.

Kişi, davranış tarzını dile getirirken ve yaşadığı durumlara uyum sağladığında, kendi ihtiyaç ve kabiliyetlerine göre faaliyette bulunduğu zaman özerktir. Farklı seçenekler arasında seçim yaptığınızda, ihtiyaçlarınıza, durumun taleplerine en iyi uyan birini seçtiğinizde, hayal kırıklığına uğramadan veya bırakmadan bir göreve başlamakta ısrar ettiğinizde... Özerklik, zihinsel veya fiziksel kapasiteyle sınırlı değildir, çünkü gerekli insani, fiziksel ve / veya çevresel desteklerle, hepimiz kendimiz için karar verebiliriz ve kendi yaşamlarımızı kontrol edebiliriz.

Özerklik kavramı yalnızca beslenme, hijyen ya da ulaşım gibi günlük yaşamın temel faaliyetlerini yerine getirmekle değil, aynı zamanda bir insanın topluluk içinde etkin bir şekilde gelişmesine ve yaşam projesini (Bağımsız Yaşamın Kişisel Planını) geliştirmesine yol açan görevlere atıfta bulunduğu da bilinmelidir.

Bu içerikle alakalı bazı diğer kavramlar şunlardır:

- **Günlük hayatın temel faaliyetleri:** Kişisel bakım, temel ev faaliyetleri, temel hareketlilik, insan ve nesnelere tanınması, rehberlik etme ya da emir ve görevlerin yerine getirilmesi ve icrası gibi asgari özerklik ve bağımsızlık ile gerçekleştirmesini sağlayan kişinin en temel görevleri.
- **Kişisel özerklik için destek ihtiyaçları:** Engelli kişilerin toplulukta tatmin edici bir derecede kişisel özerklik kazanmalarını gerektirenler.

4. KÖKENİ VE ÖNEMİ

4.1. Kökeni nedir?

Kişisel özerklik eğilimi, 13 Aralık 2006'da kabul edilen Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesinden gelir ve insan hakları ve özgürlüklerinin önemini vurgular. Katılımcı ülkeler tarafından sözleşmede benimsenen tüzük hayati bir yasal araçtır. Engelli kişilerin haklarını, o zamana kadar uygulanmış geleneksel bakım sistemini terk ederek kişisel özerklik ve bağımsız yaşama hakkını vurgular. Özellikle Madde 19, Üye Devletlerin engellilerin bağımsız olarak yaşama hakkına saygı gösterme ve bunları başkalarıyla aynı seçeneklere sahip olma yükümlülüğünü açıkça kabul etmektedir. Devletlerin, bu hakkın tam olarak kullanılmasını kolaylaştırmak için etkin önlemler almaları ve topluluğa tam katılım sağlamaları gerekmektedir.

4.2. Özerkliğe teşvik neden bu kadar önemlidir?

Özerklik, işlevsel çeşitlilik ile yararlanıcıların özerklik ve kapasitelerinin desteklenmesi, kendine özgü saygınlık ve değer geliştirilmesi için çok önemlidir. Özerklik; bağımsızlık, refah ve yaşam kalitesi yoludur.

"Eğer yardım olmadan işlerimi ve seçimlerimi yapabiliyorsam, daha değerli hissediyorum, kendime fazla güveniyorum ve bu da beni yaşama adapte ederek daha mutlu olmamı sağlıyor."

Bu programda, yararlanıcının çok yüksek hedeflere sahip olması ya da büyük başarılar elde etmesi amaçlanmamıştır; herkese sunulan fırsatlarla öğrenip büyüyebileceği ve kendi yetenekleri içinde istediği hayatı sürdürebileceği belirtilir.

Özerklik aşağıdaki sebeplerden dolayı önemlidir:

- **Basit Öğrenme:** Farklı durumlara bakmak, analiz etmek, çözüm bulmak ve mümkün olan en az yardım ile onları çözmeye çalışmak, kişinin yeteneklerini öğrenen ve geliştiren benzersiz bir deney kaynağıdır.
- **Özsaygıyı Artırma:** Günlük yaşamdaki durumları çözme deneyimi, bir kişinin daha değerli ve daha güvenli olmasını sağlar ve yeni zorlukları, yeni deneyimleri güvenle karşılar. Pozitif özsaygı, kişinin kendisini olduğu gibi

kabul etmesine, inisiyatif almasına ve başkalarıyla daha iyi ilişki kurmasına olanak tanır.

- **Endişeden Kaçınma:** Bir kişi başka bir kişiye bağımlı hale gelirse, meydana gelen farklı durumlar göz önüne alındığında, nasıl tepki vereceğini bilmeyecektir. Böyle bir durumda kendisine yön verecek birine ihtiyacı olacaktır ve bulamazsa endişeye kapılacaktır. Aksine, kişi özerkse, daha rahat çözüm bulmaya çalışarak daha sakin ve daha iyi hissedecektir.
- **Yararlanıcıyı Günlük Durumlarla Yüzleşmeye Hazır Hale Getirme:** Günlük hayat tekrarlanan rutinlerle doludur. Kişi bu rutinelere kendi başına nasıl cevap vereceğini biliyorsa, daha güvende hissedecektir. Ancak yararlanıcının aldığı kararın sonucu öngörülemediğinde alınan kararlarda değişiklikler yapılabilir. Özerk kişi bu değişiklikleri kabul etmeye de hazır olacaktır. Bu öngörülemeyen olaylara verilen cevap mükemmel olmasa bile, yalnızca yanıt verebilme, istikrar ve refah sağlayacaktır.
- **Sosyal İhtiyaçlara Daha İyi Yanıt Verebilme:** Okulda, toplulukta veya ailede etkileşim kurma gibi sosyal durumlara katılmak, her insanın sahip olduğu bir zorunluluktur. Kendi özerkliğini kazanan kişi sorumluluklarını yerine getirirken kolektif faaliyetlere daha iyi katılabilir; arabulucusu olmaksızın başkalarına tepki verebilir, böylece başkalarından saygı kazanır.
- **Bu gelecek için bir güvencedir.**
- **Saygınlığı Artırma:** Her insan varoluşu gereği onur sahibidir. Yeteneğine göre sorumluluk vermek kişiye kendi ve toplum için bir bütün olarak faydalı ve değerli hissetme imkânı vermektedir.

5. ÖZERKLİK NASIL ELDE EDİLİR?

İşlevsel çeşitliliğe sahip kişilerin, özerkliğe kişisel asistan vasıtasıyla ulaşması amaçlanmıştır. Bazı ülkelerdeki yasalar (İspanya gibi), bağımlılığı yüksek kişilerin özerkliğini artırmak amacıyla kişisel yardımda bulunmak için bir ekonomik destek düzenlemiştir. Amaç, yararlanıcının eğitime ve işe erişimini sağlamak için yeterli sayıda kişisel yardımın yanı sıra günlük yaşamdaki temel faaliyetlerde daha özerk yaşamasına katkıda bulunmaktır.

Engelli bireylerin kişisel özerkliğini geliştirmeye yönelik temel önlemlerden biri (özellikle bağımlıysa), onlara kişisel ihtiyaçlarını karşılamak için bir profesyonel yardım sunmaktır. Özerklik, 13 Aralık 2006'da Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından kabul edilen Engelli Kişilerin Hakları Uluslararası Sözleşmesinin 19. Maddesinde de yansıtıldığı gibi, bağımsız olarak yaşamak ve topluluğa dahil olma hakkını gerçekleştirmenin bir yoludur.

19'uncu Maddede açıkça belirtildiği gibi, amaç, yararlanıcının eğitime ve işe erişimini kolaylaştırmak için ekonomik olarak bir kişisel yardım hizmetine erişim sağlanmasına katkıda bulunarak "bağımsızlık durumunda kişilerin özerkliğini geliştirmek" ve ayrıca günlük hayatın temel faaliyetlerini yerine getirirken özerk yaşam ", yani bağımsız bir yaşam geliştirmektir. Bu şekilde, kişisel asistanın bireysel özerkliğe katkıda bulunabileceği alanlar,; a) Günlük Temel Aktiviteler; B), Eğitim ve Çalışma Disiplini, ve c) Diğer ihtiyaçlar.

Birinci alan (Günlük Temel İhtiyaçları Karşılaman Asistan) bir kişinin başladığı ve kendi bağımlılık durumunu tanımlayan temel tasarıdır. Yardımcı, o bölgede hizmetini veriyorsa, bağımsızlığı olan kişinin hayatını daha özerk hale getirebilir; aksi takdirde imkânsız olan destek faaliyetleri gerçekleştirir.

İkinci alan, daha geleneksel hizmetlere (Evden Yardım Hizmeti gibi) saygı içinde eğitim ve iş hayatı gibi kişilik gelişiminin iki önemli alanını geliştirmeye özel bir dikkat gösteren katmandır.

Üçüncü alanı da unutmamalıyız ve bu desteğin belirli günlük yaşamın yanı sıra başka bir ihtiyaç grubuyla da bağlantılı olması gerekmektedir. Eğitim, rehabilitasyon ve boş zaman ihtiyaçlarına atıfta bulunmaktayız; bu hizmet için ayrıca üçüncü bir kişinin desteğine ihtiyaç duyulmaktadır; bu nedenle bu hizmet, diğer günlük yaşam ihtiyaçlarını da kapsayacak kadar esnek olmalıdır.

6. ÖZERKLİK GELİŞİMİNE İLİŞKİN PRATİK ÖNERİLER

Kişisel yardım hizmetini destekleyen Bağımsız Yaşam Felsefesine göre hareket etmek için:

- Bağımsız bir hayat sürmek için kendi kararlarını veren kişisel yetenekleri geliştirin
- "Bağımlı" sözcüğünün anlamı çok geneldir ve birçok alanı kapsar. Bu nedenle, işlevsel çeşitliliğe dikkat çekin ve "bağımlı kişi" terimini kullanmaktan kaçının. Örneğin, ağır işlevsel çeşitliliği olan bir kişi çok fazla fiziksel bağımlılığa sahip olabilir, ancak zihinsel, ekonomik açıdan da bağımsız olabilir.
- Günlük yaşantısına atıfta bulunan kişinin yerine kararlar vermeyin
- Kendisi tarafından bir işin yerine getirilmesi için gereken zamanı göz önünde bulundurun ve bunu aşmamaya özen gösterin
- İleriye yönelik bir tutum sergileyin, ancak kişinin ihtiyaç duyduğu basit faaliyetler için sağladığınız desteği kısıtlayın
- Topluluk tarafından sunulan hizmetlere erişimi kolaylaştırın ve destek sunun
- Sosyal hayatla bütünleşmede işlevsel çeşitliliği olan kişiye destek verin ancak size ihtiyacı yoksa geri planda durun

7. REFERANSLAR

- IMSERSO. Programa para la promoción de la autonomía personal en los centros de recuperación de personas con discapacidad física. IMSERSO, Madrid, 2016.
- ORTEGA ALONSO, E. (Coord). Situación de la Asistencia Personal en España. PREDIF, Madrid, 2015.
- SonsolesPerpiñón. Habilidades personales para la convivencia familiar. Autonomía: Un camino hacia el bienestar y la libertad. Escuela de bienestar Fundación MAPFRE, Ávila, 2013.
- <http://www.asistenciapersonal.org/que-es-asistencia-personal>
- <http://www.eltallerdemismemorias.com/2013/12/12/asistente-personal/>
- [http://www.forovidaindependiente.org/filosofia de vida independiente](http://www.forovidaindependiente.org/filosofia_de_vida_independiente)
- <http://www.forovidaindependiente.org/node/99>